

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
01.04.2019
RT I, 19.03.2019, 7

Välja kuulutanud
Vabariigi President
07.03.2019 otsus nr 422

Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse, halduskoostöö seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadus

Vastu võetud 20.02.2019

§ 1. Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmine

Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 1 lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „sordi sordilehte ja kaitse alla võtmist,” tekstiosaga „sordi kasutamise kohta teabe esitamist,”;

2)paragrahvi 5 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kultiveerimismaterjali kategooriad, kultiveerimismaterjali algmaterjalile ja kvaliteedile esitatavad nõuded ning algmaterjali üle arvestuse pidamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”;

3)paragrahvi 8 lõiked 2¹ ja 2² tunnistatakse kehtetuks;

4)paragrahvi 8 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi puhul võib sordi säilitaja koos sordi registreerimisega taotleda ka sordilehte võtmist.”;

5)paragrahvi 11 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Puuvilja- ja marjakultuuri puhul loetakse tuntud sordiks ka Eestis või teises liikmesriigis enne 2012. aasta 30. septembrit turustatud puuvilja- ja marjakultuuri sort, millel oli selleks kuupäevaks nõuetele vastav sordikirjeldus või mis oli selleks kuupäevaks registreeritud.”;

6)paragrahvi 16 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi puhul ei tehta registreerimiskatseid, kui sordi nõuetekohasust on võimalik tuvastada esitatud sordikirjelduse ja muude andmete alusel.”;

7)paragrahvi 18 lõige 3 ning § 22 lõiked 1¹ ja 1² tunnistatakse kehtetuks;

8)paragrahvi 24 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Sordileht on teravilja-, sööda-, õli- ja kiukultuuri ning peedi ja kartuli (edaspidi koos põllukultuur), köögivilja-, puuvilja- ja marjakultuuri liikide nõuetekohaseks tunnistatud sortide loetelu.

(2) Sordilehte võetakse ka Euroopa Liidu ühtsesse põllukultuuride sordilehte (edaspidi *EL põllukultuuride sordileht*), Euroopa Liidu ühtsesse köögiviljakultuuride sordilehte (edaspidi *EL köögiviljakultuuride sordileht*) või Euroopa Liidu puuvilja- ja marjakultuuride ühtsesse sordilehte (edaspidi *EL puuvilja- ja marjakultuuride sordileht*) võetud liikide sorte.

(3) Sordilehte võib võtta ka põllu-, köögivilja-, puuvilja- või marjakultuuri sordi liigist, mille sorte ei võeta EL põllukultuuride, köögiviljakultuuride ega puuvilja- ja marjakultuuride sordilehte.

(4) Sordilehe koostab registripidaja käesolevas paragrahvis nimetatud liigi nõuetekohaseks tunnistatud sortidest, mille sordilehte võtmist on sordi omanik või sordi säilitaja taotlenud.

(5) Sordilehte võetud sordi seemet ja paljundusmaterjali võib:

- 1) toota, sealhulgas võib taotleda selle sertifitseerimist;
- 2) turustada;
- 3) importida.”;

9)paragrahvi 25 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Sordi säilitaja käesoleva seaduse tähenduses on sordi omanik või isik, kes sordi registreerimise korral tagab, et sort vastab eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele (edaspidi *sordi säilimine*).”;

10)paragrahvi 26 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kõõgivilja-, puuvilja- ja marjakultuuri sort ning heintaimede sort muru kasvatamiseks võetakse sordilehte, kui ta vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3–5 sätestatud nõuetele.”;

11)paragrahvi 28 lõike 4 punkti 4 täiendatakse pärast tekstiosa „nõukogu määruses (EÜ) nr 2100/94” tekstiosaga „ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, 01.09.1994, lk 1–30)”;

12)paragrahvi 28 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Sorti hoitakse sordilehes järgmiselt:

- 1) põllu- ja kõõgiviljakultuuri sorti kümme kalendriaastat sordilehte võtmise otsuse tegemise kuupäevast alates;
- 2) puuvilja- ja marjakultuuri sorti kolmkümmend kalendriaastat sordilehte võtmise otsuse tegemise kuupäevast alates;
- 3) geneetiliselt muundatud sorti sordis sisalduva geneetiliselt muundatud organismi kohta antud geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduses nimetatud turustamisloa või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 4 lõikes 2 või artikli 16 lõikes 2 nimetatud loa kehtivusaja lõpuni sordilehte võtmise otsuse tegemise kuupäevast alates.”;

13)paragrahvi 29 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Sordilehte võetud sort peab säilima vähemalt selle sordilehes hoidmise aja jooksul. Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sorti säilitatakse selle sordi päritolupiirkonnas.”;

14)paragrahvi 30 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registripidaja võib taotleja avalduse alusel pikendada põllu- või kõõgiviljakultuuri sordi sordilehes hoidmise tähtaega kuni kümme aastat ning puuvilja- ja marjakultuuri sordi sordilehes hoidmise tähtaega kuni kolmkümmend aastat sordilehes hoidmise tähtaja lõppemisele järgnevast päevast alates, kui on kindlaks tehtud, et sort on säilinud.

(2) Geneetiliselt muundatud sordi sordilehes hoidmise tähtaega võib pikendada taotleja avalduse alusel kuni sordis sisalduva geneetiliselt muundatud organismi kohta antud geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduses nimetatud turustamisloa või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 4 lõikes 2 või artikli 16 lõikes 2 nimetatud loa kehtivusaja lõpuni.

(3) Sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamiseks esitab taotleja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avalduse registripidajale kaks aastat enne käesoleva seaduse § 28 lõikes 5 sätestatud asjaomast tähtpäeva.

(4) Registripidaja võib pikendada ka sellise puuvilja- ja marjakultuuri sordi sordilehes hoidmise tähtaega, mille tähtaja pikendamiseks ei ole esitatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avaldust.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhul võib pikendada puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sordi ning sellise puuvilja- ja marjakultuuri sordi sordilehes hoidmise tähtaega, mille sordilehes hoidmine on oluline looduskeskkonna või geneetiliste ressursside säilitamiseks või avalikes huvides.

(6) Kui registripidaja on kindlaks teinud käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud huvi esinemise, teeb ta kindlaks, kas sort on säilinud.

(7) Registripidaja teeb sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamise või sellest keeldumise otsuse kümne tööpäeva jooksul sordi säilimise kontrollimise tulemustest teadasaamisest arvates.

(8) Sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamise otsuse teeb registripidaja sordiregistri kandena. Taotlejale vormistatakse kirjalikult vaid sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamisest keeldumise otsus.”;

15)paragrahvi 35 lõikest 1 jäetakse välja tekstiosa „ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, 01.09.1994, lk 1–30)”;

16)paragrahvi 35 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesolevas jaos sätestatud sordikaitse rakendamisel lähtutakse nõukogu määruse (EÜ) nr 2100/94 tõlgendamisel Euroopa Liidu sordikaitse kohta antud üldpõhimõtetest.”;

17)paragrahvi 35 täiendatakse lõikega 2²järgmises sõnastuses:

„(2²) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹nimetatud sordi omaniku õigusi kasutab teine isik muul viisil kui litsentsilepingu alusel, on sordi omanikul õigus nõuda selle eest tasu kas ise või kolmanda isiku kaudu.”;

18)paragrahvi 36 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Ettevõtja, kes kasutab käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud loetelus nimetatud taime liigi kaitsealuse sordi seemnest või paljundusmaterjalist toodetud taimset materjali paljundamise eesmärgil oma ettevõttes suuremal maa-alal, kui on sätestatud lõikes 3, peab maksma sordi omanikule õiglase tasu hiljemalt nimetatud taimse materjali kasutamise aastale järgneva aasta 30. juuniks. Õiglase tasu peab olema selgelt väiksem sama taime liigi sordi seemne tootja või paljundusmaterjali tootmisega tegeleva tarnija makstavast litsentsitasust.”;

19)paragrahvi 36 lõike 6 teist lauset täiendatakse pärast tekstiosa „Kui tasu suuruses ei ole kokku lepitud” tekstiosaga „või kui kokkulepet ei täideta”;

20)paragrahvi 36 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Kaitsealuse sordi väikeses mahus kasvatamisega tegelev ettevõtja ja käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ettevõtja peavad oma tegevuse kohta arvestust ning teatavad kaitsealusest sordist toodetud seemne või paljundusmaterjali kogused sordi omanikule või teda esindavale kolmandale isikule kümne päeva jooksul asjakohase päringu saamise päevast arvates.”;

21)seadust täiendatakse §-ga 36¹järgmises sõnastuses:

„§ 36¹. Õiglase tasu maksmise korraldus

(1) Sordi omanikul on endal või kolmanda isiku kaudu õigus saada kaitsealuse sordi seemne või paljundusmaterjali kasvatamise kohta teavet, mis on vajalik õiglase tasu kogumiseks ja maksmiseks.

(2) Ettevõtja kohustus maksta õiglast tasu tekib päeval, millal ettevõtja tegelikult kasutab kaitsealuse sordi seemnest või paljundusmaterjalist toodetud taimset materjali paljundamise eesmärgil oma ettevõttes suuremal maa-alal kui käesoleva seaduse § 36 lõikes 3 nimetatud ala.

(3) Sordi omanik määrab õiglase tasu maksmise viisi ja tähtpäeva.

(4) Õiglase tasu maksmise tähtpäev määratakse arvestusega, et see ei oleks varasem kui põllumajandustootja õiglase tasu maksmise kohustuse tekkimise päev.”;

22)paragrahvi 57 lõiget 2 täiendatakse pärast sõnu „kaitsealuse sordi omanike õiguste kaitse” sõnadega „, registripidaja seadusest tulenevate ülesannete täitmine”;

23)paragrahvi 62 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kultiveerimismaterjali tootmine käesoleva seaduse tähenduses on turustamise eesmärgil metsapuude seemnete kasvatamine, kogumine, töötlemine, säilitamine ja pakendamine ning metsaistutusmaterjali kasvatamine seemnest, taimeosast või taimest.”;

24)paragrahvi 64 lõikest 3 jäetakse välja sõna „aiakultuuri”;

25)paragrahvi 64 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Paljundusmaterjali tarnija enesekontrollisüsteemi nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”;

26)paragrahvi 73 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimine on nende põlvnemise, liigi- ja sordiehtsuse, liigi- ja sordipuhtuse ja kvaliteedi ning taimetervisenõuetele vastavuse kontrollimine rahvusvaheliselt kehtestatud nõuete kohaselt ning seemne ja paljundusmaterjali pakendite sulgemine ja märgistamine Põllumajandusameti järelevalve all. Sõltuvalt taime liigist või -liikide grupist tehakse sertifitseerimise käigus põldtunnustamine, proovide analüüsimine ja järelkontrolli põldkatsed.

(2) Põldtunnustamine on seemne ja paljundusmaterjali põlvnemise ning kasvava taimiku liigi- ja sordiehtsuse ning liigi- ja sordipuhutuse kindlakstegemine.

(3) Puuvilja- ja marjakultuuri ning seemnekartuli põldtunnustamiseks loetakse seemne ja paljundusmaterjali põlvnemise, liigi- ja sordiehtsuse, liigi- ja sordipuhutuse ning taimekahjustajate esinemise hindamine.

(4) Põldtunnustamist teeb paljundusmaterjali ning supereliit- ja eliitkategoria seemne puhul Põllumajandusamet ning sertifitseeritud kategoria seemne puhul Põllumajandusamet või ettevõtja, kellel on põldtunnustamise tegevusluba.

(5) Proovi võtab Põllumajandusamet või seemne puhul ettevõtja, kellel on proovivõtmise tegevusluba.

(6) Proovi analüüsib seemne puhul ettevõtja, kellel on seemneproovi analüüsimise tegevusluba, või tegevusloa nõuetele vastav riigiasutus.

(7) Sertifitseerimise taotleja tasub põldtunnustamise, proovivõtmise ja seemnete analüüsimise eest arve alusel. Sertifitseerimise taotleja tasub Põllumajandusameti tehtava põldtunnustamise ja proovivõtmise eest riigilõivu.

(8) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimise korra ning nõuded taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(9) Proovide suurused ning seemne ja paljundusmaterjali nõuetekohasuse kindlakstegemise nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(10) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimine on kultiveerimismaterjali algmaterjali päritolu, liigiehtsuse ja kvaliteedi ning taimetervise nõuetele vastavuse kontrollimine rahvusvaheliselt kehtestatud nõuete kohaselt ja sertifitseerimist tõendava dokumendi väljastamine ning seemnepartii puhul ka pakendite sulgemine ja märgistamine Keskkonnaameti järelevalve all. Sertifitseerimise käigus analüüsitakse metsapuude seemneid akrediteeritud laboratooriumis rahvusvaheliselt tunnustatud meetodi kohaselt.

(11) Kultiveerimismaterjali proovi võtab Keskkonnaamet.

(12) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimise korra ja proovivõtu nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”;

27)paragrahvi 74 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Sertifitseeritakse kultiveerimismaterjali, sordilehte või EL põllukultuuride või köögiviljakultuuride sordilehte võetud sordi seemet ja seemnekartulit ning sordilehte või EL puuvilja- ja marjakultuuride sordilehte võetud sordi paljundusmaterjali.”;

28)paragrahvi 74 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Sordilehte võetud põllu- või köögiviljakultuuri sordi seemet ning puuvilja- või marjakultuuri sordi paljundusmaterjali liigist, mille sorte ei võeta EL põllukultuuride, köögiviljakultuuride ega puuvilja- ja marjakultuuride sordilehte, sertifitseeritakse ja kontrollitakse Eestis.”;

29)paragrahvi 77 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisega tegelev tarnija peab selleks kasutatava maa-ala kohta veeseaduse alusel põlluraamatut ning hoone või rajatise kasutamise korral omab selle kasutuskava.

(2) Kasutuskava käesoleva seaduse tähenduses on paberandjal või digitaalselt peetav ja säilitatav andmete kogum, mis sisaldab hoonet või rajatist paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatava tarnija andmeid ja paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatava hoone või rajatise andmeid, nagu hoone või rajatise tüüp, pindala ja andmed selles toodetavate taimede liikide kohta.”;

30)seaduse 4. peatüki pealkiri ning §-d 78–92 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4. peatükk PÕLDTUNNUSTAJA JA SEEMNEPROOVI VÕTJA NING SEEMNEKONTROLI LABORATOORIUM

§ 78. Põldtunnustamise loakohustus

(1) Põldtunnustamiseks peab ettevõtjal olema põldtunnustamise tegevusluba.

(2) Põldtunnustamise tegevusluba annab ettevõtjale õiguse teha põldtunnustamist üksnes tegevusloas märgitud taimeliigi grupi puhul.

§ 79. Põldtunnustamise tegevusloa taotlemine

(1) Põldtunnustamise tegevusloa taotluse lahendab põldtunnustamise tegevusloa andmisega või sellest keeldumisega Põllumajandusamet.

(2) Põldtunnustamise tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 19 lõikes 2 sätestatud andmetele järgmised andmed:

- 1) kehtiva põldtunnustaja aluskoolituse läbimise tunnistuse number;
- 2) andmed selle taimeliigi grupi kohta, mille põldtunnustamist soovitakse teha;
- 3) teave selle kohta, kas soovitakse osutada põldtunnustamise teenust;
- 4) põldtunnustaja nõuetele vastava isiku nimi ja kontaktandmed ning tema allkirjastatud kinnitus, et ta tegutseb erapooletult, annab seemnepõllu kohta selle tegelikule olukorrale vastava hinnangu ning teeb põldtunnustamist käesolevas seaduses ja käesoleva seaduse alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed kantakse taimekaitseseaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimetervise registrisse.

(4) Põldtunnustamise tegevusloa taotluse lahendamise eest ei tasu isik riigilõivu.

§ 80. Põldtunnustamise tegevusloa kontrolliese

Ettevõtjale antakse põldtunnustamise tegevusluba, kui tema ise või tema ettevõttes tegutsev nõuetele vastav isik, kellega tal on lepinguline suhe, on läbinud käesoleva seaduse § 82 kohase põldtunnustaja koolituse ja tal on selle kohta kehtiv tunnistus.

§ 81. Põldtunnustamise tegevusloa kõrvaltingimused

Põldtunnustamise tegevusloale lisatakse kõrvaltingimusena põldtunnustaja nimi, andmed selle taimeliigi grupi kohta, mille põldtunnustamiseks on tegevusluba antud, ja õigus osutada põldtunnustamise teenust, kui ettevõtja on seda põldtunnustamise tegevusloa taotluses taotlenud.

§ 82. Põldtunnustaja koolitus

(1) Põldtunnustaja koolitust korraldab Põllumajandusamet.

(2) Põldtunnustaja koolitus koosneb aluskoolitusest ja täienduskoolitusest.

(3) Aluskoolitus hõlmab teoreetilist osa ning praktilist osa, mis seisneb taimede ühe kasvuperioodi jooksul põldtunnustamisel osalemises.

(4) Põldtunnustaja aluskoolitus lõpeb eksamiga.

(5) Isikul, kes ei sooritanud käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud eksamit, võimaldatakse teha korduseksam taimede järgmise kasvuperioodi jooksul. Isik, kes ei sooritanud korduseksamit, läbib põldtunnustaja aluskoolituse uuesti.

(6) Põldtunnustaja aluskoolituse läbimise kohta antakse isikule tunnistus, mis kehtib tähtajatult.

(7) Isik, kes on saanud põldtunnustaja aluskoolituse läbimise kohta käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud tunnistuse, läbib kord kahe aasta jooksul põldtunnustaja täienduskoolituse.

(8) Põldtunnustaja aluskoolituse läbimise kohta antud tunnistus kehtib kaks aastat tunnistuse andmise kuupäevast alates juhul, kui isik ei ole:

- 1) kahe aasta jooksul tunnistuse andmise aastast arvates läbinud põldtunnustamise täienduskoolitust või
- 2) taimede kahe järjestikuse kasvuperioodi jooksul teinud põldtunnustamist.

§ 83. Põldtunnustamise nõuded

(1) Põldtunnustaja teeb põldtunnustamist käesolevas seaduses ja käesoleva seaduse alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

(2) Põldtunnustaja annab seemnepõllu kohta selle tegelikule olukorrale vastava hinnangu ja vormistab selle kohta põldtunnustamise protokoll, mille annab Põllumajandusametile või põldtunnustamise tellijale üle kümne tööpäeva jooksul ning talivilja põldtunnustamise puhul viie tööpäeva jooksul põldtunnustamisest arvates.

§ 84. Seemneproovi võtmise loakohustus

Seemne kvaliteedi määramiseks ning järelkontrolli põldkatseteks müügikonditsiooni viidud ja turustamiseks ettenähtud sertifitseeritavast seemnepartiist seemneproovi võtmiseks peab ettevõtjal olema seemneproovi võtmise tegevusluba.

§ 85. Seemneproovi võtmise tegevusloa taotlemine

- (1) Seemneproovi võtmise tegevusloa taotluse lahendab tegevusloa andmisega või sellest keeldumisega Põllumajandusamet.
- (2) Seemneproovi võtmise tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 19 lõikes 2 sätestatud andmetele järgmised andmed:
 - 1) kehtiva seemneproovi võtja aluskoolituse läbimise tunnistuse number;
 - 2) seemneproovi võtja nõuetele vastava isiku nimi ja kontaktandmed;
 - 3) teave selle kohta, kas soovitakse osutada seemneproovi võtmise teenust.
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed kantakse taimekaitseseaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimetervise registrisse.
- (4) Seemneproovi võtmise tegevusloa taotluse lahendamise eest ei tasu isik riigilõivu.

§ 86. Seemneproovi võtmise tegevusloa kontrolliese

Ettevõtjale antakse seemneproovi võtmise tegevusloa, kui tema ise või tema ettevõttes tegutsev seemneproovi võtja nõuetele vastav isik, kellega tal on lepinguline suhe, on läbinud käesoleva seaduse § 88 kohase seemneproovi võtja koolituse, tal on selle kohta kehtiv tunnistus ning tal on seemneproovi võtmiseks sobivad tehnilised vahendid.

§ 87. Seemneproovi võtmise tegevusloa kõrvaltingimus

Seemneproovi võtmise tegevusloale lisatakse kõrvaltingimusena seemneproovi võtja nimi ja õigus osutada proovivõtmise teenust, kui ettevõtja on seda tegevusloa taotluses taotlenud.

§ 88. Seemneproovi võtja koolitus

- (1) Seemneproovi võtja läbib koolituse seemneproovide võtmiseks Rahvusvahelise Seemnekontrolli Assotsiatsiooni (*International Seed Testing Association*, edaspidi *ISTA*) akrediteeritud laboratooriumi juures.
- (2) Seemneproovi võtja koolitus koosneb aluskoolitusest ja täienduskoolitusest.
- (3) Seemneproovi võtja aluskoolitus lõpeb eksamiga.
- (4) Isikul, kes ei sooritanud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud eksamit, võimaldatakse teha korduseksam aasta jooksul eksami mittesooritamise ajast arvates. Isik, kes ei sooritanud korduseksamit, läbib seemneproovi võtja aluskoolituse uuesti.
- (5) Seemneproovi võtja aluskoolituse läbimise kohta antakse isikule tunnistus, mis kehtib tähtajatult.
- (6) Isik, kes on saanud käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud seemneproovi võtja aluskoolituse läbimise kohta tunnistuse, läbib igal aastal seemneproovi võtmise täienduskoolituse.
- (7) Seemneproovi võtja aluskoolituse läbimise kohta antud tunnistus kehtib üks aasta tunnistuse andmise aastast arvates juhul, kui isik:
 - 1) ei ole osalenud ühe aasta jooksul tunnistuse andmise aastast arvates seemneproovi võtja täienduskoolitusel või
 - 2) on võtnud kalendriaasta jooksul vähem kui kümme seemneproovi.

§ 89. Seemneproovi võtmise nõuded

- (1) Seemneproovi võtja:
 - 1) võtab proove rahvusvaheliselt kehtestatud meetodika kohaselt;
 - 2) täidab oma ülesandeid erapoolelt ja nõuetekohaselt;
 - 3) koostab seemneproovi võtmise protokollid;
 - 4) sulgeb sertifitseeritava seemnepartii müügipakendi või konteineri turvakleebisega või plommiga;
 - 5) märgistab sertifitseeritud seemnepartii müügipakendi või konteineri Põllumajandusameti väljastatud või tootjal endal trükkida lubatud etiketiga;
 - 6) tagab tellimislehe, seemneproovi koti etikettide ja turvakleebiste õiguspärase, nõuetekohase ning täpse koostamise ja vormistamise.
- (2) Seemneproovi võtja võetud seemneproove analüüsitakse seemne kvaliteedi määramiseks eraõigusliku isiku või Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi riikliku akrediteerimisasutuse akrediteeritud seemnekontrolli laboratooriumis.

§ 90. Seemneproovi analüüsimise loakohustus

Sertifitseeritava seemnepartii kvaliteedi määramiseks sellest võetud seemneproovi analüüsimiseks peab ettevõtjal olema seemneproovi analüüsimise tegevusloa.

§ 91. Seemneproovi analüüsimise tegevusloa taotlemine

(1) Seemneproovi analüüsimise tegevusloa taotluse lahendab tegevusloa andmisega või sellest keeldumisega Põllumajandusamet.

(2) Seemneproovi analüüsimise tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 19 lõikes 2 sätestatud andmetele järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) seemneanalüütiku ja juhtiva seemneanalüütiku nimi ja kontaktandmed;
- 2) seemnekontrolli laboratooriumi akrediteerimist tõendava dokumendi ära kiri;
- 3) andmed kasutatavate analüüsimeetodite kohta;
- 4) teave selle kohta, kas soovitakse osutada sertifitseeritava seemnepartii seemne kvaliteedi määramise teenust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed kantakse taimekaitse seaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimetervise registrisse.

(4) Seemneproovi analüüsimise tegevusloa taotluse lahendamise eest ei tasu isik riigilõivu.

§ 92. Seemneproovi analüüsimise tegevusloa kontrolliese

Ettevõtjale antakse seemneproovi analüüsimise tegevusloa, kui tal on käesoleva seaduse nõuete kohane seemnekontrolli laboratoorium.”;

31) paragrahv 93 tunnistatakse kehtetuks;

32) seaduse 4. peatükki täiendatakse §-dega 93¹ ja 93² järgmises sõnastuses:

„§ 93¹. Seemneproovi analüüsimise tegevusloa kõrvaltingimus

Tegevusloale lisatakse kõrvaltingimusena seemneanalüütiku ja juhtiva seemneanalüütiku nimi ning õigus osutada sertifitseeritava seemnepartii seemne kvaliteedi määramise teenust, kui ettevõtja on seda tegevusloa taotluses taotlenud.

§ 93². Nõuded seemnekontrolli laboratooriumile

(1) Seemnekontrolli laboratooriumi on akrediteerinud Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi riiklik akrediteerimisasutus sertifitseeritavast seemnepartiist võetud seemneproovi analüüsimiseks ja seemne kvaliteedi määramiseks.

(2) Seemnekontrolli laboratooriumis analüüsitakse seemneproovi rahvusvaheliselt kehtestatud nõuete kohaselt, kasutades rahvusvaheliselt tunnustatud meetodeid.

(3) Seemnekontrolli laboratooriumis töötaval seemneanalüütikul on laboratooriumis töötamiseks tehniline kvalifikatsioon.

(4) Seemnekontrolli laboratooriumis töötav juhtiv seemneanalüütik vastutab laboratooriumis tehtavate tehniliste toimingute eest ja tal on seemnekontrolli laboratooriumi juhtimiseks vajalik kvalifikatsioon.

(5) Seemnekontrolli laboratooriumis rakendatakse juhtimis- ja kvaliteedisüsteemi ning võetakse kõikidest sertifitseeritavatest seemnepartiidest duplikaatproovid, mida säilitatakse vähemalt üks aasta proovi analüüsimise kuupäevast alates. Laboratoorium osaleb vähemalt kord aastas rahuldava tulemusega võrdluskatsetes.

(6) Seemnekontrolli laboratooriumis dokumenteeritakse proovide analüüsimine. Proovi analüüsimist käsitlevaid andmeid ja dokumente säilitatakse viis aastat proovi analüüsimise kuupäevast alates.”;

33) paragrahvi 94 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Seemne, kaasa arvatud metsapuude seemne, sertifitseeritud puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali ning seemnekartuli pakendamine käesoleva seaduse tähenduses on nende pakendamine müügipakendisse ning müügipakendi sulgmine ja selle märgistamine.

(2) Aiakultuuri paljundusmaterjali, välja arvatud sertifitseeritud puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali, ja kultiveerimismaterjali pakendamine käesoleva seaduse tähenduses on müügiks ettevalmistatud paljundusmaterjali ja metsataimede müügipakendi märgistamine.”;

34) paragrahvi 95 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 95. Seemnete, välja arvatud metsapuude seemnete pakendaja teatamiskohustus”;

35)paragrahvi 95 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;

36)paragrahvi 95 lõikest 2 jäetakse välja tekstiosa „Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatata”;

37)paragrahvi 96 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

38)paragrahv 97 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 97. Metsapuude seemne pakendaja teatamiskohustus

(1) Metsapuude seemne pakendamiseks esitatakse enne tegevuse alustamist majandustegevusteade Keskkonnaametile.

(2) Majandustegevusteates esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku tildosa seaduses sätestatud järgmised andmed:

1) selle puuliigi nimetus, mille seemneid soovitakse pakendada;

2) pakendamiseks olemasoleva hoone kirjeldus ja selle asukoht, olemasoleva seadme nimetus ja märgistus.

(3) Metsapuude seemne pakendamise ja pakendamiskoha kohta esitatavad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”;

39)paragrahvid 97¹ja 97²tunnistatakse kehtetuks;

40)paragrahvi 100 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „seeme” tekstiosaga „, puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjal”;

41)paragrahvi 101 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „seemne” tekstiosaga „, puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali”;

42)paragrahvi 101 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „seemne” tekstiosaga „,ning puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali”;

43)seadust täiendatakse peatükiga 7¹järgmises sõnastuses:

„7¹. peatükk SORDI KASUTAMISE KOHTA TEABE ESITAMINE

§ 113¹. Põllukultuuri sordi kasutamise kohta teabe esitamine

(1) Ettevõtja, kes kasvatab põllukultuuri, peab oma tegevuse kohta arvestust ja esitab Põllumajandusametile seemne või paljundusmaterjali kasutamise aasta 30. juuniks ja talivilja puhul seemne kasutamise aastale järgneva aasta 30. juuniks kasvatatava põllukultuuri nimetuse ja selle sordi nime ning iga sordi kasvatamiseks kasutatava haritava maa pindala ning andmed, kas põllukultuuri kasvatamiseks on kasutatud sertifitseeritud seemet või paljundusmaterjali või oma ettevõttes kasutamiseks toodetud seemet.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmed kantakse sordiregistrisse.

(3) Põllumajandusametil on õigus väljastada sordi omanikule või teda esindavale kolmandale isikule käesoleva seaduse § 36¹lõikes 1 nimetatud teavet.”;

44)paragrahvi 114 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

45)paragrahvi 115 lõiked 1–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Korrakaitseorgan võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32, 49, 50, 52 ja 53 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

(2) Kui korrakaitseorganil on riikliku järelevalve teostamise käigus tekkinud põhjendatud kahtlus, et turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali partii ei vasta turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali kohta kehtestatud nõuetele, peatab ta sellise partii turustamise või importimise kuni sellest võetud proovi analüüsimise tulemuste selgumiseni.

(3) Kui riikliku järelevalve käigus võetud proovi analüüsimise tulemusena selgub, et turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali partii ei vasta turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali kohta kehtestatud nõuetele, peatab korrakaitseorgan sellise partii turustamise või importimise kuni turustamise või importimise keelamise otsuse tegemiseni. Turustamise või importimise keelamise otsus tehakse viie tööpäeva jooksul proovi analüüsimise tulemuste saamisest arvates.

(4) Kui riikliku järelevalve teostamise käigus tuvastatakse visuaalse kontrolli tulemusena, et turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali partii ei vasta turustatava või imporditava seemne

või paljundus- või kultiveerimismaterjali kohta kehtestatud nõuetele, kuid seda on võimalik viia nõuetega vastavusse, peatatakse selle turustamine või importimine kuni asjaomase partii nõuetega vastavusse viimiseni. Kui partiid ei ole võimalik nõuetega vastavusse viia või kui seda ei ole tähtjaks tehtud, teeb korra- ja turustamisorgan partii turustamise või importimise keelamise otsuse.”;

46) seaduse 8. peatükki täiendatakse §-ga 117¹ järgmises sõnastuses:

„§ 117¹. Riiklik järelevalve põldtunnustamise ning seemneproovi võtmise ja analüüsimise üle

(1) Riiklikku järelevalvet põldtunnustamise üle teostab Põllumajandusamet. Riikliku järelevalve käigus kontrollitakse põldtunnustamise tegevusluba omava ettevõtja põldtunnustamise protokollis seemnepõllu kohta antud hinnangu vastavust seemnepõllu tegelikule olukorrale käesoleva seaduse § 117 lõike 5 alusel kehtestatud määras ja sagedusega.

(2) Kui riikliku järelevalve käigus tuvastatakse, et põldtunnustamise protokollis seemnepõllu kohta antud hinnang ei vasta põllu tegelikule olukorrale, ei ole põldtunnustamine nõuetekohaselt tehtud. Sellisel juhul teeb Põllumajandusamet seemnepõllu kohta uue põldtunnustamise protokollid, mis võetakse aluseks sellelt põllult pärineva seemnepartii sertifitseerimisel.

(3) Riiklikku järelevalvet seemneproovi võtmise üle teostab Põllumajandusamet. Riikliku järelevalve käigus võrreldakse seemneproovi võtmise tegevusluba omava ettevõtja sertifitseerimiseks esitatud seemnepartiist võetud proovi Põllumajandusameti võetud kontrollprooviga käesoleva seaduse § 117 lõike 5 alusel kehtestatud määras ja sagedusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõiget 3 ei kohaldata automaatse proovivõtmiseadmega seemneproovi võtmise korral.

(5) Riiklikku järelevalvet seemnekontrolli laboratooriumis proovide analüüsimise üle teostab Põllumajandusamet. Riikliku järelevalve käigus võrreldakse seemnekontrolli laboratooriumi seemneproovi analüüsimise tulemusi ISTA meetodite kohaselt akrediteeritud seemnekontrolli laboratooriumi sama partii seemneproovi duplikaatproovi analüüsimise tulemustega käesoleva seaduse § 117 lõike 5 alusel kehtestatud määras ja sagedusega.”;

47) paragrahvi 118 lõikes 2 asendatakse sõnad „paljundusmaterjali viirushaiguste” sõnadega „paljundusmaterjalil taimekahjustaja esinemise”;

48) paragrahvi 124 lõikes 1 asendatakse sõna „ja” sõnaga „või”;

49) paragrahvi 134 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „kuni 2018. aasta 31. detsembrini” tekstiosaga „juhul, kui see on ette nähtud Euroopa Komisjoni asjakohases otsuses, selles sätestatud tähtjani”;

50) paragrahvi 135 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „kuni 2012. aasta 31. detsembrini” tekstiosaga „eespool nimetatud Euroopa Komisjoni otsuses sätestatud tähtjani”;

51) paragrahvi 136¹ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Alates 2019. aasta 1. jaanuarist võib turustada üksnes sordilehte võetud puuvilja- ja marjakultuuri liigi tuntud sordi paljundusmaterjali.

(2) Põllumajandusameti veebilehel avaldatud sordiregistris kuni 2016. aasta 31. detsembrini registreeritud puuvilja- ja marjakultuuri sort loetakse alates 2017. aasta 1. jaanuarist järgmiseks 30 aastaks puuvilja- ja marjakultuuride sordilehte võetud sordiks.

(3) Registreeritud puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sordi kvaliteedinõuetele vastavat paljundusmaterjali, mis on toodetud enne 2012. aasta 30. septembrit kasvanud ema- ja isastaimest, võib turustada kuni 2018. aasta 31. detsembrini.

(4) Alates 2012. aasta 1. oktoobrist kuni 2016. aasta 31. detsembrini kehtinud nõuete kohaselt toodetud puuvilja- ja marjakultuuri paljundus- ja istutusmaterjali, mis on sertifitseeritud või mis vastab kontrollitud paljundus- ja istutusmaterjali kohta kehtestatud nõuetele, võib turustada kuni 2022. aasta 31. detsembrini. Sellise paljundus- ja istutusmaterjali turustamise korral viidatakse etiketil ning tarnija dokumendil komisjoni rakendusdirektiivi 2014/98/EL, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 2008/90/EÜ seoses selle I lisas osutatud viljapuude perekondade ja liikide suhtes kehtivate erinõuetega, tarnijate suhtes kehtivate erinõuetega ning ametlikku inspekteerimist käsitlevate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 298, 16.10.2014, lk 22–61), artiklile 32.”.

§ 2. Halduskoostöö seaduse muutmine

Halduskoostöö seaduse § 13 lõike 1¹ punkt 9 tunnustatakse kehtetuks.

§ 3. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 34 lõiked 2–5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Riigilõivu ei võeta sertifitseerimise eesmärgil põldtunnustamise või seemneproovi võtmise eest, kui seda teeb isik, kellel on põldtunnustamise või seemneproovi võtmise tegevusluba, või isik, kelle ettevõttes võetakse seemneproove automaatse proovivõtmisseadmega.

(3) Riigilõivu ei võeta sertifitseerimise eesmärgil söödakultuuri, välja arvatud põldoa ja -herne, ning köögiviljakultuuri supereliitseemne ja eliitseemne kategooria seemne põldtunnustamise või seemneproovi võtmise eest, samuti sertifitseerimise eesmärgil supereliit- ja eliitkategooria seemnekartuli kvaliteedi määramiseks mugulaproovi võtmise ja visuaalse analüüsimise eest, kui seda teeb Põllumajandusamet.

(4) Riigilõivu ei võeta puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sordi sordilehes hoidmise eest.

(5) Riigilõivu ei võeta puuvilja- ja marjakultuuri sordi sordilehte võtmise taotluse läbivaatamise eest ja nimetatud sordi sordilehes hoidmise eest.”;

2)paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Riigilõivu ei võeta geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi sordilehes hoidmise ja geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne sertifitseerimise eest.”;

3)paragrahvis 134 asendatakse arv „7” arvuga „100”;

4)paragrahv 135 tunnistatakse kehtetuks;

5)paragrahvi 238 lõike 1 punktis 2 asendatakse arv „105” arvuga „80”;

6)paragrahv 244 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 244. Seemne ja seemnekartuli sertifitseerimine

(1) Põldtunnustamise eest tasutakse riigilõivu:

1) teraviljakultuuri liigi, õli- ja kiukultuuri liigi, põldoa ja -herne, peedi ning köögiviljakultuuri liigi puhul 14 eurot hektari kohta;

2) söödakultuuri liigi, välja arvatud põldoa ja -herne puhul 7 eurot hektari kohta.

(2) Seemneproovi võtmise eest tasutakse riigilõivu:

1) teraviljakultuuri liigi, õli- ja kiukultuuri liigi, põldoa ja -herne, peedi ning köögiviljakultuuri liigi puhul 100 eurot ühe proovi kohta ja lisaks 75 eurot iga järgmise seemneproovi võtmise eest samas ettevõttes sama proovivõtmise korra ajal;

2) söödakultuuri liigi, välja arvatud põldoa ja -herne puhul 50 eurot ühe proovi kohta ja lisaks 35 eurot iga järgmise seemneproovi võtmise eest samas ettevõttes sama proovivõtmise korra ajal.

(3) Põldtunnustamise või proovivõtmise eest käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud liigi puhul või muul eesmärgil kui seemnete sertifitseerimiseks tasutakse riigilõivu käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud köögiviljakultuuri liigi kohta sätestatud määra kohaselt.

(4) Seemnekartuli kvaliteedi määramiseks mugulaproovi võtmise ja visuaalse analüüsimise eest tasutakse riigilõivu 55 eurot kuni viie mugulaproovi eest samas ettevõttes sama proovivõtmise ja analüüsimise korra ajal ning lisaks 10 eurot iga järgmise mugulaproovi eest samas ettevõttes sama proovivõtmise ja analüüsimise korra ajal.”;

7)paragrahvi 244 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

8)paragrahvi 248 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Taimepassi, välja arvatud seemnekartuli kohta taimepassi väljastamise eest tasutakse riigilõivu 5 eurot iga 100 taimepassi kohta.”.

§ 4. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2019. aasta 1. aprillil.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1, 22 ja 43 ning § 3 punktid 3, 4 ja 6 jõustuvad 2020. aasta 1. jaanuaril.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees